

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.Foaie socială-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Psihologia modernă.

II.

Cu o istețime fără seamăn — vrednică de epitetul „dumnezeu” — s'a turnat lumină, conținut și demnitate superioară în imperiul de după moarte; s'a ridicat apoi conceptul înfricoșat al morții la demnitatea unei gingașe punți de aur, care să fie astfel o trecătoare, ca și organică din viața actuală la „cea de veci”. După ce apoi viața de veci — chiar în virtutea termenului — nu poate fi împopulată, decât numai cu realități de o valoare absolută și într'un mod nu omenesc-trecător, ci supranatural, a fost o prea firească urmare, ca în virtutea echipolenței relative dintre cele două vieți, să-și capete și cea pămîntescă — prin porunci și sfaturi — un astfel de conținut, care cel puțin să nu contrazică sfințeniei celei de veci. Această frumoasă corelațiune — al cărei folos pentru societatea omenescă îl observaseră în felul lor și păgînii, fetești scl. scl., dar prea obscur și vag — și-a căpătat expresia concretă în codicele moralei noastre creștinești.

Scriptura noastră (față cu Coranul scl.) — bine înțeluită — propovăduiește o curățenie superioară, tare ca granitul, dă idealul senin pentru momentele vieții actuale, dar culminează în istețimea, de-a ști populariza între oameni ideea fericitei vieți de veci pentru cei buni, pentru cei milostivi, pentru cei făcători de pace, pentru cei batjocuriți și goniți pe nedreptul scl. . . . Cu un cuvînt: fericirea noastră finală atîrnă dela modul cum ne

aranjăm și purtăm viața actuală. Se pretinde adecă: să știm vieții! Și cucit aspiră la o fericire *mai* deamă și *mai* desăvîrșită, cutărit *mai* multe, *mai* demne și *mai* curate trebuie să fie principiile și abnegările anevoioase, cărora ne supunem.

Intenționat nu facem, pentru cazul de față, un caleidoscop din creștinism, și nu-l decompunem în speciile lui *mai* mult ori *mai* puțin ortodoxe, semnăind care din astea e absolut bună — căci, în cele din urmă e *anumit* grad de bunătațe e *în fiecare* — zic aci nu specializăm, dar n'avem destulă vlagă să accentuăm cu stăruință, că: cea *mai* aproape de Dumnezeu și de mîntuire este aceia credință, a cărei obîrșie și esență e *mai puțin pămîntescă* — pentruaceia e *totuși cea mai aproape de lipsurile și doririle omenestii în accepția lor mai înaltă*.

Știm anume, că viața noastră are atîtea cataclisme tragice în mersul ei firesc și atîtea peripeții supărăcioase în dorința ei nemăsurată, încît omul, cînd dă a-le pătrunde pe toate cu mintea lui mărginită, se pipernicește și nu odată se nimicește sub greutatea puhoiului. Credința noastră creștinească, cea genuină, ne-a dat și ne dă perspective *mai* luminoase și *mai largi*, decum și-ar închipui vr'un somnuros ori altul. Și chiar asta e foarte bine așa: ne servește de panaceu la multe de toate. Așa d. e. ne-am dat a nu ne izbi (minunați) de mărimile omenestii, căci, știm că tot farmecul pur omenesc devine cu vremea obicinuit și plictisitor; nu ne repun ușor suferințele și nedreptățile, cite le îndurăm cu resignare din partea multor ipocriții întunecați și fără Dumnezeu, cînd credem ne-

clintiți în Dumnezeu dreptății, care ne vede și pe noi și lumina noastră curată, dar vede foarte bine și pe contrarii obrăzați; se va îngriji să nu-î lasă nici să moară, ci ca niște mizerabili de pe urmă să se tortureze în veci; — și apoi nici de scepticism nu înghetăm cu una cu două, vedem d. e. că și geniile *mai* mari ale lumii au multe nuanțe puerile în adîncul sufletului, zic nu ne mirăm, pentrucă și faptul acestora arată în om: vecinicul, adevăratul om, fire-ar simțitor, copilăros, neîmpăcat în dorințe, neputincios în multe, plin de mici neajunsuri — o adorabilă mestecatură de disonanțe, cari, însă, cum știm: toate își au leacul prea bine tămăduitor în credința noastră creștinească.

Eată, cît de frumos se armonizează mizeriile cu fericirea în același subiect: în om.

Pretinsele greutăți psihice din credința noastră sînt încă numai aparențe forțate. Dumnezeu, Trăime, ingeri, suflet, nemurire, răsplată scl. scl. scl. — sînt concepte reci pentru ceice nu le cunosc folosul real, dar sînt *conditio sine qua non* pentru celce s'a gîndit cîndva serios asupra vieții. Decalogul d. e. dar și dogmele scl. scl. sînt pentru agnosti, raționaliști, ateisti scl. ceice sînt pilule pentru neștiutor. Poruncile toate, cu toate referințele lor, trebuiesc bine analizate și aplicate chiar precum d. e. și pilulele trebuiesc cunoscute, formate, aplicate și consumate pentru ca astfel — disolvate — să poată corespunde menirei lor.

Intr'o discută prietenească cu un veteran ovreu („ortodox”, — *mai* cu credință însă decît multe percente dintre creștinii noștri!) acest simpatic om de bună credință mi-a

FOILETON.

Poate să dispară un om?

2

de L. T. Meade.

Trecură vr'o patru zile.

Intr'o dimineață Digby veni la mine.

— Ei, vezi! strigă el, micuța s'a descoperit singură. A venit erî să mă vadă la hotel, declarîndu-mi că n'a putut să se *mai* abțină. De acum înainte locuința ascunsă a d-nei Scaiffe nu va *mai* fi secret pentru mine. Muriel mi-a povestit tot. Deseară voi lua masa la „Roseraie” și ei te invită și pe tine. Eram gata să refuz, însă deodată mi-se păru că văd fața plîngătoare, tulburată a Muriellei Scaiffe, astfel cum am văzut-o în ziua cînd m'a rugat să-mi scap prietenul. Ceva neexplicabil mă făcu să primesc a merge deseară cu Digby.

Ajunserăm la „Roseraie” între orele șapte și opt. D-na Scaiffe ne-a primit într'o toaletă splendidă. Diamante îi străluciau în păru-i negru și imprejurul gîtului. Aceasta era într'adevăr una dintre cele *mai* frumoase femei dintre cite am văzut. D-nul Merello, ca bărbat, era portretul surorii sale. La masă am fost serviți de servitorii spanioli. Un harap, foarte uricios, cu numele Samson, a șezut în tot timpul mesei la spatele dela scaunul stăpînei sale, care, foarte ațîțată, bea șampanie și făcea aluzie la descoperirea cea mare.

— Ar trebui să ne arăți harta d-tale, prietene, zise ea.

— Cereți-mi orce, numai harta nu.

Doamna Scaiffe n'a insistat. DAMELE trecură în salon și noi, nu peste mult, plecarăm. Am luat drumul spre Londra. În cursul călătoriei îi spuseli lui Digby, că bancherul Lancaster a telegrafiat că Vineri va fi în biroul său, gata a ne primi. Asta a fost Lunî seara. Marți n'am auzit vorbindu-se de Digby. Mercuri seara, reîntorcîndu-mă tîrziu acasă, găsi următoarea scrisoare:

„Să nu credeți că sînt nebună. Am plătit bucătăreasa, unica Engleză ce se află în casă, să aibă bunătațe a pune scrisoarea asta la poștă. Credeți-mi vorba. Cînd am fost să caut pe d-nul Digby, ceice știu că v'a spus, am făcut-o numai fiindcă m'au forțat. Acum sînt închisă în camera mea. Sînt privită de bolnavă, însă în realitate sînt prizonieră. D-nul Digby a cinat și erî aici, și cu ajutorul unei doctorei ce i-s'a pus în vin, a spus toate secretele descoperirii sale, afară de locul exact. El va trebui să cine și Joî seara aici, aducînd faimoasa hartă. Dacă o va face, nu va ieși viu din „Roseraie”. Totul e deja preparat. *Eu spun numai ceice știu.*”

Nu mă destăinuieți, ci scăpați-l!”

Nu m'am îndoit. Muriel nu era nebună. Scrisoarea ei spunea adevărul.

Era tîrziu, aproape douăsprezece ore noaptea, însă nu era niciun minut de pierdut. Avem de prietin pe un doctor, Garland, care a fost *mai*

mulți ani medic la poliție. Mă dusei imediat la dînsul. Îi povestii toată istoria și pentru a-l convinge, îi arătai scrisoarea dela Muriel. Mă ascultă fără să mă întrerupă, și ceti scrisoarea. O îndoi și mi-o dete, păstrînd liniștea citeva minute, cari mi-au părut nesfîrșite.

— V'ași ruga să-mi *mai* dați citeva informații. Pe Digby și pe d-voastră v'a chemat Lancaster? Pe care zi, și la ce oră?

— Pe Vineri dimineața la unsprezece.

— Probabil că d-na Scaiffe și fratele dînsel au cunoștință despre asta.

— Probabil.

— Dacă Digby se va duce mine seară la „Roseraie”, atunci desigur nu se va *mai* întîlni cu Lancaster. D-na Scaiffe și d-nul Merello sînt decisi a cunoaște secretul lui Digby. Dacă se va duce la ei, nu va *mai* ieși viu din casa lor.

— Ce este de făcut?

— Grijă mea. Mă duc imediat la inspectorul Erost. Vă voi ține în curent cu toate.

Dimineața următoare m'am dus să-l caut pe Digby la dejun. El păru cam necăjit de vizita mea și mă primi cam rece.

— Ce este Pleydel? Vr'o noutate rea?

— Ba nu. Mi-am luat concediu pe astăzi. Ști, mi-a venit ideea să mergem la Brighton și să venim înapoi mine, pentru întrevederea noastră cu Lancaster.

— Imposibil. Am o invitație pentru astăzi seară.

— Te duci la „Roseraie”?

reproșat chiar dogma despre „Conceperea imaculată”. I-am răspuns fără lipsă de efort: Dragă d-nule Director, ai prins chiar de cel mai slab argument din arsenalul d-tale: doar din dogma asta se alimentează întreg contingentul de maice cu vot de castitate. Ce-ar face fără de aceste venerabile matrone sumedenia de spitaluri cu leproși, epidemici și cu alte boale uneori necurabile; unde mila nu mă pătrunde, ci fuge și ea osîndite de spurcățiile omenești; unde mă plîng schelete vii după un braț de îndurare omenească, fără să fie ascultate: vezi, e așa de mîngăetor a ști, că și acolo mă pătrunde ceva negrăit de limba omenească: *idealul dumnezeesc*, răsărit din dogma excepțională de D-ta. Și apoi să-ți măi spun una în legătură cu dogmele, îngeneral! Cînd îmi veți putea D-ta arăta și numai o singură dogmă, care să nu se bazeze pe vre-un bine-primelnic folos real, atunci eu, ca un creștin veritabil, însumi o șterg din credința mea...

Exemple analoge întîmpină, cel ce știe căuta, cu duimul la tot pasul!

I. Rosiu.

Analfabetismul în România.

D. G. Arghirescu a publicat în Revista generală a învățămîntului un studiu interesant asupra știutorilor de carte, din care reținem următoarele:

În comunele urbane: neștiutorii de carte 112.478 bărbați și 183.804 femei, sau total 296.382; știu numai citi și scrie 127.158 bărbați și 85.498 femei, sau total 212.656; urm. la școala primară 40.254 bărbați și 32.019 femei, sau total 72.273; abs. de școala primară 97.579 bărbați și 68.433 femei, sau total 166.012; abs. de curs superior celui primar 42.154 bărbați și 26.522 femei, sau total 68.676.

În comunele rurale: neștiutorii de carte 1.093.694 bărbați și 1.670.384 femei, sau total 2.764.078; știu numai citi și scrie 590.501 bărbați și 161.226 femei, sau total 751.727; urm. la școala primară 271.097 bărbați și 135.194 femei, sau total 406.291; abs. de școala primară 19.259 bărbați și 19.643 femei, sau total 37.902; abs. de curs superior celui primar 7.195 bărbați și 4.866 femei, sau total 12.061.

Recenzămîntul din 1909 a fost executat

de învățătorii și instituitorii însărcinați cu formarea listelor anuale de copii în vîrstă de școală.

În vederea acestei însărcinări suplimentare s'a prelungit numai cu 15 zile termenul obișnuit de recensare. Operațiunea anuală a început să între în oficiu și a dat deprindere corpului didactic primar să execute astfel de lucrări. Rezultatele prezintă multe garanții că au fost culese cu conștiințiozitate, și cea mai mare și importantă parte corespunde cu realitatea. În orice caz aproximația numerilor relative, cele mai însemnate în acest fel de lucrări, este cutotul îndestulitoare.

Recenzămîntul s'a întins la întreaga populație a țării, în etate mare de 7 ani. S'a căutat să se recenzeze numai partea din populațiune din care era destul de vîrstnică ca să poată căpăta măcar începuturile instrucțiunii.

S'au recenzat în țara întreagă 5.044.342 persoane în etate mai mare de 7 ani, și anume 2.631.166 bărbați și 2.416.176 femei.

Gradul de instrucțiune, a fost împărțit în următoarele 5 categorii: 1) neștiutorii de carte, 2) cei ce știu numai citi și scrie, 3) cei ce urmează la școala primară, 4) absolvenții de școală primară și înfine 5) absolvenții unui curs superior celui primar.

Dacă comparăm aceste date cu cele dobîndite cu zece ani mai înainte de recensămîntul general al populațiunii din 1899, executat de serviciul statistice generale dela ministerul Agriculturii și al Domeniilor, găsim următoarele progrese;

Procentele știutorilor de carte au variat astfel:

La populația totală în 1899, 22 la sută; în 1909, 39,4 la sută; creștere 17 la sută.

Populația urbană 49,4 la sută în 1899; 73,7 la sută în 1909; creștere 24,3 la sută.

Populația rurală 15,2 la sută în 1899; 34,7 la sută în 1909; creștere 19,5 la sută.

Această creștere a știutorilor de carte, care pentru populația rurală trece de îndoite, este explicată prin sacrificiile și eforturile făcute pentru întinderea și propășirea învățămîntului primar în ultimii zece ani, cînd organizarea lui actuală a intrat definitiv în regimul ei normal. În acești zece ani s'a realizat un progres egal cu cel realizat în

răspîndirea culturii populare în tot restul timpului decînd ființează învățămîntul la noi.

În fine progresul constat este de natură să risipiască acea atmosferă de descurajare, produsă de datele constatate mai înainte, și care se perpetuau în toate statisticele străine și se puteau specula cu intențiune răuvoitoare.

Descrescerea analfabeților a fost realizată în acești 10 ani măsură aproape egală în mai toate județele, însă nu s'a putut șterge diferențele prea mărcate ca situație culturală a poporului, pe cari le prezintau diferitele județe și acum zece ani. Linia care ar reprezenta grafic procentele pe județe, constatate în acest recensămînt ar fi aproape paralelă cu aceia care ar reprezenta procentele constatate acum zece ani. Aceasta ar fi o indicațiune că există elemente locale, specifice fiecărui județ, în administrația lui, cari influențează caracteristic asupra răspîndirii instrucțiunii primare.

Orașele fiind unități mai bine caracterizate individual, indicațiunile sînt date pentru fiecare din ele. Îngeneral pentru populațiunea urbană, condițiunile sînt mai favorabile, autoritățile comunale se bucură de resurse mai multiple, și statul poate găsi mai ușor auxiliari. Deaceia în recensămînt, s'au detaliat toate categoriile populațiunii pentru fiecare comună urbană.

Indefinitiv, rezultă din această cercetare că deși dupăcum era de prevăzut, nu s'a putut recensa absolut toată populațiunea și dupăcum am arătat, în orașe unde nivelul rustrucției e mai ridicat, e probabil că nu s'a recensat decît în mijlociu 83 la sută din populațiune, totuși s'a găsit în total 1.986.983 știutori de carte. Acest număr, comparat cu cel de 1.034.597 aflat în 1899, ne dă un spor de 958.386 adică 93 la sută, în zece ani. Sporul cu siguranță e mai mare, și putem afirma că în acești zece ani s'a îndoit numărul știutorilor de carte.

Rezultatul e încurajator și ne arată că sub regimul actualei organizări a învățămîntului, grație consecvenței și perseverenței cu care s'a aplicat, s'au obținut dela 1899 până azi rezultate egale cu cele căpătate dela înființarea învățămîntului până la acea dată.

- Da.
- Tu ți-ai spus secretul d-nei Scaiffe.
- Cine ți-a spus? De unde ști?
- Încearcă să negi.

El deveni foarte palid, apoi silindu-se a-și păstra liniștea, reluă:

— Și ce-i deaceia? Lancaster nu poate lua în nume de rău c'am dat de oameni bogăți, cari ne pot ajuta. În tot cazul vreau să fac ce vreau eu. Înseamnă-ți aceasta, dacă vrei să rămînem prietini buni. Și acum destul pentru astăzi. Mîine la unsprezece ne vom întîlni la Lancaster.

N'avînd ce să mai inzist, plecă. Primind o telegramă, mă dusei la Garland. Găsi acolo și pe inspectorul de poliție Frost. El a făcut o anchetă, al cărei rezultat îmi întări bănelile. D-na Scaiffe și d-nul Merello făceau parte dintr'o bandă neagră din Brazilia, fiind însărcinați a forța pe Digby să spună locul exact unde se află mina de aur.

— Ascultați! zise doctorul Garland, dezno-dămîntul e pentru astăzi noapte. Digby va merge să cîneze la „Roseraie”, aducîndu-și harta. Eu și inspectorul Frost, împreună cu mai mulți oameni, vom încunjura casa decum inoptează. D-ta trebuie să-l oprești pe Digby de a intra, în cazul că nu-ți va fi cu putință, noi vom face tot posibilul să-l apărăm în caz de incident.

Am luat toate dispozițiile, înțelegîndu-ne cu toții. Gardiștii au plecat înainte; a ramas ca eu cu Garland să-i ajungem. Am luat o trăsură și

la zece ore exact ne-am dat jos din ea, în colțul unei strade, lingă Roseraie.

Noaptea era răcoroasă. Luna strălucia. Eu și Garland mergeam pe ulicioara întunecoasă, cînd văzurăm prin întunec că se apropie cineva, era inspectorul Frost.

— D-nul Digby n'a ajuns încă? întrebă el. Oamenii mei sînt toți gata. La un semn dat casa va fi înconjurată. Domnule, dați-vă-ți însă pentru ultimadață toată silința a-l opri să între, fiindcă nu este lucru curat în afacerea asta.

Nici nu isprăvi bine, cînd se opri aproape de noi o trăsură, și Oscar Digby se coborî din ea. Mă apropiat de el și îi spusei temerile mele și îi spusei temerile mele și ale inspectorului Frost. L-am rugat cu insistență.

Înloc de răspuns Digby scoase din buzunar o scrisoare și mi-o dete. O scosei din plic și citii la lumina lunii:

Vino! Sînt în primejdie. Nu m'abandona!

Muriel.

— Asta este o cursă, o minciună! strigai. Pentru Dumnezeu, Digby, nu face nebunia de a intra.

— Nebunie sau nu, ... eu intru.

Ochii lui mari și vineți schinteiau de minie. Inspectorul îi opri calea.

— Dacă sînteți decis a intra, spuneți-ne cel puțin cît timp aveți de gînd să stați.

— Poate o oră. Mă voi reîntoarce acasă la douăsprezece ore.

— Ei bine, domnule, dacă până la ora unu

nu ați ieșit, vom intra și noi și vom face percheziție.

Digby stătu puțin pe gînduri, apoi îmi strînse mîna cu putere și se repezi la clopoțel. A fost imediat introdus de servitorul negru; poarta se închise după el.

Noi ne-am ascuns la umbra deasă a unui brad mare. Așteptam... Unsprezece ore bătura la orologiul dela biserica vecină; apoi sunară, în liniștea nopții, și unsprezece și jumătate. Eu îmi forțam urechile ca să aud zgomotul ce l-ar fi făcut ușa dela intrare, deschizîndu-se. Însă nimic. Casa stetea cufundată în cea mai adîncă liniște. Deodată Garland șopti:

— Ascultă!

Noi ascultarăm cu băgare de seamă. Mi-se părea într'adevăr că aud un zgomot surd, îndușit, ca de un ciocan — pilug. Însă nu era imposibil să ghicim dacă venia sau ne din casă. La douăsprezece fără un sfert, unica fereastră din etajul prim care a măi fost luminată, se stînse deodată. Măi așteptarăm un ceas într'o neliniște teribilă, apoi inspectorul mă lovi peste umăr:

— Vino, îmi zise încet.

Un șuerat ușor înștiință oamenii lui. Străbăturăm scările antretului. Frost apăsă bumbul electric și auzirăm vuietul strident al soneriei. După puțin timp fu tras zăvorul, ușa se întredeschise, și apără o față neagră.

— Cine sînteți? Ce vreți?

— Să vedem imediat pe d-na Scaiffe și pe

IGIENĂ.

Comunicarea d-rului V. Babeș.

Citim în „Voința Națională“, că ieri la orele 2 d. a. Academia română a ținut ședință publică. La ordinea zilei comunicarea d-lui profesor Dr. V. Babeș: „Cercetări noi asupra pelagrei“.

D-sa atribue pelagra relei stări economice. După ultimele date avem 80.000 pelagroși, numărul nu e exagerat; e de notat că nu toți sînt în stare gravă.

Asupra cauzelor pelagrei știința nu și-a spus încă ultimul cuvînt.

D-nul profesor arată cît de greșiți sînt acei cari afirmă că pelagra n'are relație cu porumbul stricat.

Alții afirmă că această boală se datorește insectelor; ca să putem pune în legătură pelagra cu diferitele insecte cari se găsesc în regiunile pelagroase trebuie să arătăm în prealabil legătura între porumb și aceste insecte.

D-sa vorbește de o muscă „*Simulia rectas*“ despre care se spune că e în legătură cu pelagra. D-nul Dr. Babeș nu crede într-o asemenea legătură, întrucît numita se întîlnește foarte rar în ținuturile pelagroase.

Describe apoi o altă muscă anume „*Similia columbais*“ despre care se spune că produce ravagiile printre animale. Animalul înțepat de o astfel de muscă, moare în jumătate de oră. D-nul Babeș a examinat această muscă și a găsit într'însa un fel de protozoare: „*tripozoma*“. Nu crede că aceste protozoare, produc moartea, dat fiind că animalul moare la jumătate de oră, timp în care *tripozomele* n'ar putea să-și desăvîrșască opera distructivă. D-nul profesor Babeș adaugă că studiază chestunea dacă nu cumva aceste *tripozome* produc mai tîrziu maladii la animalele înțepate de „*similia columbais*“.

Distinsul academician afirmă că, în urma reacțiunilor făcute, s'a dovedit că extrasele din porumburi stricate și paraziții porumburilor nu au nimic de a face cu sîngele pelagroșilor.

Unii au susținut, a spus d-sa, că porumbul stricat produce în corp o substanță care devine toxică numai în contact cu razele soarelui. D-nul Babeș combate această afirmație, dînd numeroase exemple de pelagroși la cari boala a început earna, cînd dinșii nu erau expuși soarelui, întrucît e știut că earna țaranii stau mai mult în casă.

Din cercetările savantului profesor rezultă că toate afirmațiile făcute asupra etiologiei pelagrei nu sînt exacte. Crede că reformele sanitare și economice vor avea mare rol în combaterea pelagrei.

Înainte de a încheia, d-nul Dr. Babeș caută să arate cît de greșiți sînt acei cari cred că pelagra nu e întîlnită decît foarte rar la copii. Dincontră, spune d-sa, pelagra la început vine tocmai la copii.

D-nul Dr. Babeș a arătat apoi numeroase planșe și fotografii din cari se poate vedea evoluția și ravagiile pelagrei.

d-nul Merello și să le vorbim. Eu sînt inspector de poliție.

Se auzi o scurtă conversație înlăuntru. Ușa se deschide, lămpile electrice se aprinseră, și îndată zării pe d-na Scaiffe. Era într-o toaletă splendidă. Înainte cu pas liniștit și maiestos, oprindu-se oblu înaintea noastră. Ochiul îi schinteia.

— Ei bine d-nule Pleydell, zise dînsa cu o voce perfect de liniștită, mi-ați putea spune cauza acestei interveniri nocturne? Sînt totdeauna fericită a vă primi, însă, nu este ora cam tîrzie astăzi? Ea fu întreruptă de inspectorul Frost.

— Doamnă, ținuta d-voastră nu ne va intimida. Noi am venit aici cu un scop. La ora zece și un sfert a intrat în casa asta d-nul Oscar Digby. Din momentul acela proprietatea asta a fost înconjurată cu bîgare de seamă; așadar dînsul este încă aici.

D-na Scaiffe se dete înapoi. Nu mai era aceeași femeie, fața îi deveni dură. Inspectorul îi arătă mandatul. Ea aruncă o privire asupra-i și avu un ris ascuțit.

— D-nul Digby nu este în casă, zise ea.

Abia sfîrși, și se deschise o ușă pe care intră d-nul Merello, foarte palid. Ea îl privi și surise, apoi reluă, prefăcîndu-se nepăsătoare:

— Domnilor, eată fratele meu d-nul Merello.

Acest din urmă se închină ușor fără a zice un cuvînt.

— Încă odată, insistă Frost, unde este d-nul Digby?

ECONOMIE.

Banca populară „Fortuna“.

Fondatorii băncii de asigurare române „Fortuna“ cu sediul în Sibiu, au lansat deja prospectele pentru semnarea capitalului de fondare. Banca se înființează cu un capital social de un milion, împărțit în 5000 de acțiuni à cor. 200 nominal. Acțiunile vor fi pe nume și se vor rescumpăra cu valoarea lor nominală, plus o taxă de fondare și organizare de 5%. La subscrierea fiecărei acțiuni e a se plăti — pînelingă taxă de fondare și organizare — încă 10% din capital. Următoarele 20% vor avea să se plătiască în cel mult 15 zile după adunarea de constituție, dar restul în rate, a căror termen îl va stabili viitoarea direcțiune a institutului.

Institutul se înființează cu sediul în Sibiu, pe timp de 100 ani, care la timpul său va putea fi prolongit. El își va putea extinde activitatea atît în țară, cît și în străinătate. Termenul pentru subscrierea acțiunilor se fixează cu ziua de 31 Martie 1910. Liste pentru semnare de acțiuni sînt depuse la fiecare institut de credit românesc.

FELURIMI.

Miliardarul Andrew Carnegie a dăruit 50 de milioane de lei unui comitet internațional, alcătuit din oameni de frunte, spre a lucra pentru desființarea războiului. Se știe că miliardul e fiul unui țesător sărac scoțian.

Se știe că Nobel, născocitorul dinamitei a lăsat și el mai demult un fond din care se dau în fiecare an cîte cinci premii la cei mai însemnați binefăcători ai omenirii.

Se numără între aceștia oricine face să progreseze știința sau literatura prin opere de mîna întîia, bine încredințat, că încetarea războiului va fi rodul culturii înaintate.

CRONICA.

În multe comune din împrejurime s'au făcut alegerile de reprezentanți comunal, în mijlocul viului interes al bravului nostru popor din aceste părți.

Epitropia parhială aranjează a doua zi de Crăciun o petrecere populară, în folosul bisercii, în ospătăria I. Vâlceanu din Forviz.

La Ciclova-montană a încetat din viață primarul comunal Constantin Bernaz, tatăl harnicului preot Petre Birnaz din Secaș. Sincere condoleanțe!

Acum cînd conductul de apă e aproape terminat, vestim cu bucurie că e pe cale a se introduce și lumina electrică în orașelul nostru pitoresc.

— Încă odată vă repet că d-nul Digby nu este în casa asta.

Frost se apropie de d-na Scaiffe.

— Regret să vă spun, doamnă, că d-voastră, domnul, și toți servitorii d-voastre, veți fi prizonierii mei, pînăcînd vom găsi pe d-nul Digby.

— Atunci va fi pentru totdeauna, răspunse ea; faceți însă cum doriți.

Înima mea bătea. Simțiam o frică neexplicabilă. Ce vroia femeia asta? Mort sau viu, Digby trebuia să fie în casă.

D-na Scaiffe, fratele ei, doi servitori spanioli, două servitoare și harapul care ne-a deschis ușa, au fost duși de polițiști și puși sub paza unui brigadier.

Pe Muriel Scaiffe imposibil s'o găsim. Atunci, am început să scorbolim casa. Odăile din etajul prim, salonul, sufrageria și încă alte două odăi neavînd nimic particular, nu ne trebui mult pentru a le vizita. În subsol, pivnița mare, care atrase mai mult atenția d-nei Scaiffe în ziua cînd i-am arătat „*Roseraie*“, a fost prefăcută în laborator.

Arunca o privire plină de mirare. Laboratorul acesta era fără îndoială întocmit pentru fabricarea în mare măsură a unor produse chimice. Văzurăm aparate chimice și electrice după ultimele modele, precum și mai multe mașini enorme a căror folosință n'o puturăm ghici.

Ileana.

(Finea va urma).

Dimitrie A. Teodoru, agiul secretar general al ministerului instrucțiunii publice din București, în vîrstă de 44 ani, și-a dat sufletul fiind victima unui accident de automobil, pe cînd, întovărășit de revizorul școlar Dimitriu, facea inspecția școlilor la Iași. Trecînd cu o viteză nebună peste un șanț mic, au fost amîndoi azvîrliți din automobil, rîmînd A. Teodoru mort pe loc, ear revizorul rînit mortal.

Comitetul central al partidului național român a hotărît sistarea foilor „Lupta“ și „Poporul Român“ și editarea — în Arad a unui nou organ oficial al partidului.

Cacoveanul care, cum s'a dovedit la Sedria din Biserica-albă, și a omorît pe ginere-său — în stare de apărare, a fost achitat.

Codreanul pensionar Ion Munteanu, colaborator din vechea familie Dulcă, a încetat din viață în vîrstă de 56 ani. Fie-i țărîna ușoară!

De prezident al Casinei germane din localitate a fost reales generalul pensionar Iuliu Bellmond.

Distinsul publicist român, adv. Dr. Cassiu Maniu a fost Duminecă eliberat din temnița de stat.

La Budapesta a fost prinsă o bandă de spărgători, alcătuită tot din copii de domni.

La alegerile din Aglia au reușit și 16 Ovrei.

Pentru îngrășarea vitelor, se capătă un admirabil praf, ce se pregătește aici în Oravița în farmacia „La Sf. Gheorghe“. Leacul acesta îngrășă cai, vite cornute și porci, apărînd animalele preventiv de orice boale.

Poșta Administrațiunii.

D-lor Dr. Al. V. Voevod, Dr. V. Bontescu, Gh. Brebanu, Gilad, prof. Gh. Popovici, Lugoj, P. Burs V. Sin-Mihal. Am primit abonamentul întreg pînă la 1 Ianuar 1911.

Rugăm din nou pe on. restanțierii, remași pîn'acum încă neîmprocuași, să plătiască negreșit înainte de încheierea anului, deoarece pe cei remași în restanță la 1 Ianuar sîntem nevoiți a-i da deaerîndul în judecată.

Mulțumită publică.

Aducem și pe calea aceasta sincere mulțumiri tuturor prietinelor și cunoscuților, deosebit preoților și învățătorilor, cum și harnicului chor vocal din localitate, pentru mîngăerea ce ne-au dat-o participînd la înmormîntarea neuitatului nostru soț, tată și frate

primar Constantin Birnaz,

trecut, în vîrstă de 60 de ani, la cele eterne. Mulțumim însfirșit și celor ce ne-au adresat condoleanțe.

Ciclova-montană, 22. Decembre 1910.

Familia Birnaz.

Mulțumită publică.

Tuturor prietinelor și cunoscuților, cari din incidentul încetării din viață a scumpului nostru fiu

Eduard,

ne-au mîngăiat cu vorbe de îmbărbătare, le exprimăm și pe calea aceasta adînc simțitele noastre mulțumiri.

Oravița, la 18. Decembre 1910.

Alfred și Fani Mann.

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.
Redactor-responzabil: Alexandru Purgariu.

Publicațiune pentru licitațiune de lemne.

Pentru vânzarea dela bucium a întregii cantități de lemne ce se află pe întinsul teritoriului de pădure, în total de 431 jugere catastrale, ce formează proprietatea comunei Forotik s. a. urbariștilor, se va ține pelingă oferte închise în scris, și cu graiul: pertractare licitațională la 16. Ianuar 1911 d. a. cu începere dela 2 ore la casa comunală din Forotik (Comit. Caraș-Severin).

Pe baza prețurii s'a statorit spre a ajunge la vânzare, următoarea cantitate de: lemne de gorun pentru zidiri și mobile 2648 m. cub.

lemn de gorun, tei, carpin și cer, pentru ars 3730 m. cub.

care cantitate de lemn e prețuită, conform hotărârii comitetului urbarial, în 68000 coroane

Ofertele închise date în scris și provăzute cu timbru de 1 cor. au să fie predate la președintele urbarial din Forotik până cel-mulț în 16 Ianuar 1911 d. a. la 2 ore; prețul de cumpărare, oferit în scris pentru întreaga cantitate de lemn aflător pe teritor, are să fie precizat în cifre și cu litere, arătând oferentul că cunoaște condițiunile contractuale și licitaționale și că se supune lor.

Împreună cu ofertul în scris are să se depună în număr, la mâna președintelui urbarial, și o sumă de bani corespunzătoare prețului, drept vadiu de 10%, eventual să se plătiască acolo înainte de a se începe licitația verbală.

Oferte cari nu corespund condițiunilor de mai sus, neasigurate cu vadiul necesar, ori sosite prea târziu, sau oferte telegrafice nu se vor lua în considerare.

Condițiunile contractului de vânzare se pot vedea la președintele urbarial în Forotik, cum și la oficiul silvanal reg. ung. cercual în Verșeț.

Stațiunea de tren cea mai aproape de teritoriul pădurii e la Szurduk și Forotik la 4 km. îndepărtare.

Poștă, telegraf și stațiune de tren la Forotik.

Dat la Forotik, în luna Decembre 1910.

Paul Iova, președinte urbarial.

„Sentinela“,

instituit de economii și credit ca societate pe acții în Satul-nou (Révaufalu),

eșteptuește toate operațiunile de bancă, cu deosebire acordă împrumuturi ipotecare pe pământuri din părțile Panciovei dela 500—700 coroane de juger. Primește depunerii în Cont-Curent și pe lângă libele cu

5% interese

capitalizate de douăori pe an, după cari plătește și darea. Primește depunerii de o coroană la săptămână cu asigurare pe viață pentru 1000—10000 coroane. Plătiri se pot face prin poștă, în care scop se trimite la cerere cecuri poștali și informațiuni în diferite limbi. Pentru depunerii cu asigurare pe viață se caută agenți în toate părțile.

10-4

Direcțiunea.

Premiat cu marele premiu Garnd Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosiască **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care de-părtează de pe față și de pe mîni orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuintate pîn'acum. Se capătă la: **Apoteca Sfintul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein). Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt pi-căturile americane. Prețul 1 cor.

Doritorii de a cumpăra

Stupii,

să se adreseze la **Dimitrie Gherga**, cantonier la calea ferată în Majdán Nr. 476. 30 de darabe, cu miere, provăzuți pentru ernet în lăzi de Dzirzon, cu prețul de 14 cor. drb. și 16 cor. cu ladă cu tot, ear fără ladă 10 cor. darabul.

Tot la el se află de vânzare

3-3

6 care de fîn,

neatins nici de rouă, cu prețul cel mai ieftin.

Birou de informații.

Cunoscînd multele lipsuri ale publicului românesc din provință, m'am hotărît să deschid în **Budapesta un birou de informații**, resp.

Agentură Românească.

Orce informații referitor la petițiile înaintate la ministerii și alte foruri, totfelul de informații comerciale și îngeneral în **orce cauză** dau în restimp de 2-3 zile orcu răspuns, rezolvînd toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Urgentez rezolvirea petițiilor; vorbesc în persoană cu referentul cauzei, exoperînd pecit se poate o **rezolvire favorabilă**.

Primeesc pentru a eșteptui orce comande și mijlociri comerciale.

Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

Fiînd anunțat la vreme, la cerere aștept și la gară pe ceice au de lucru în capitală.

L. Olariu

Budapesta, Lajos-utca 141. III. 19.

„PLUGARUL”

societate pe acții din Cacova

x-30

dă

5-6%

și plătește și darea după depunerii. Acordă împrumuturi pe obligațiuni și amortizare cu 6-7%, ear personale cu 8%. Escomptează cambiî. Asigurează vite și mijlocește cumpărarea de mașini agronomice.

La

Tipografia „Progresul”

în Oravița

se pot comanda

toffelul de tipărituri bisericești, școlare, advocaiale și comunale

precum și

toate tipăriturile pentru bănci: cărți necesare la contabilitate etc.

Afară de asta se eșteptuesc:

acții, cupoane, losuri pentru loterii

lucrate toate cu gust.

Nădăduim că toți Români de bine ne vor trece pragul.